

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Подручје града Чачка располаже значајним земљишним и пољопривредним површинама. Укупне површине износе 636 км², у чему пољопривредно земљиште учествује са 441 км² (69,34% од укупне површине територије града).

Пољопривредне површине одликују се заступљеношћу: ораница и башта 270 км², воћњака 68,44 км², ливада 55,4 км², пашњака 46 км² и винограда 1,24 км² уз велику просторну диференцијацију која је углавном усклађена природним погодностима и ограничењима.

Табела: Структура земљишних површина, 2012.

	Општина (км ²)	Удео у укупној површини општине (%)	Удео општине у површини истог типа у округу (%)	Округ (км ²)	Удео округа у површини истог типа у Србији (%)	Србија (км ²)
Укупна површина	636	100	21,09	3.016	3,4	88.361
Пољопривредна површина	441	69,35	0,25	1.786	3,5	51.123
Обрасла шумска површина	145	22,81	13,23	1.140	5,7	19.845

Шуме и шумско земљиште у државној својини којима газдује шумска управа Чачак по територијалној подели, која је регулисана законом о шумама припада Голијском шумском подручју. У унутрашњој подели шума и шумског земљишта у државној својини на територији града Чачка, којом газдује шумска управа, ради лакшег и ефикаснијег газдовања извршена је подела на тз. газдинске јединице.

Основни узгојни облик коме дугорочно треба тежити начином газдовања је висока шума обновљена природним или вештачким путем. Степен шумовитости града је 23 % у односу на оптималну од 35 % утврђену Просторним планом Републике Србије.

Уредбом Владе Републике Србије, Овчарско – Кабларска клисура стављена је под заштиту као предео изузетних одлика на површини од 2.250 ха. Шуме које су заштићене Уредбом се налазе у приватном и државном власништву на територији града Чачка и општине Лучани. У овом заштићеном добру установљен је режим II и III степена заштите.

Шуме обухваћене планом газдовања простиру се на територији града Чачка у највећој мери по обронцима планина: Јелица, Овчар, Каблар, Вујан, Буковик и Острица.

Минералне сировина на територији града Чачка су: металичне минералне сировине, седиментна лежишта неметала и подземне воде. Металичне минералне сировине везане за ултрабазични магматизам представљене су рудом хромита. Лежишта ове руде везана су за серпентинит планине Јелице. Квалитет руде задовољава критеријуме за експлоатацију, јер њен садржај достиже и до 45%, али због малих димензија рудног тела, мањег су економског значаја па се не експлоатишу.

Од минералних сировина везаних за терцијални вулканизам највише је заступљен магнезит. Његове резерве су такве да се експлоатација врши интензивно последњих тридесетак година.

После 1945. године истраживања, па и експлоатацију, магнезита на територији града Чачак врше рудници магнезита "Шумадија" са седиштем у Брђанима. Касније је седиште дирекције рудника пресељено у Чачак. Ради ефикаснијег пословања сви рудници магнезита улазе у састав предузећа Рудници магнезита "Шумадија" Чачак. Ово предузеће је 1962. године ушло у састав индустрије ватросталног материјала "Магнохром" у Краљеву. Резерве магнезита лежишта Милићевци са резервама лежишта "Брезак" (општина Горњи Милановац) као и резерве магнезита у саставу "Ковиљаче" чине солидне за ватросталну индустрију у Краљеву. Истражена лежишта у саставу "Ковиљаче" су "Ковиљача", "Јајачка", "Стара кућа", "Јељен".

Мрежасте магнезити углавном се налазе на ободима неогених седимената. Најважнија и најзначајнија су лежишта "Парлог", "Бели Камен" и "Виногради" у Миоковцима и "Костића поток" у Милићевцима. Експлоатација на простору града врши се у "Белом Камену". Квалитет руде је солидан.

У северозападном делу западноморавског неогеног басена откривено је неколико појава седиментног магнезита. Најзначајније лежиште је "Парлог" у Миоковцима.

У чачанско-краљевачком басену се налазе насlage лигнита средње и горњомиоценске старости. Утврђено је више угљених слојева лигнита и тврдог лигнита. Продуктивни део басена чине две угљеносне серије које се налазе у млађим зонама.

Производња угља у западноморавском басену кретала се 100.000 – 180.000 тона годишње, и то 45% мрког угља и 60% лигнита. Према истраживањима из 1983. године резерве угља се крећу по угљеносним пољима: Доња Горевница – Мрчајевци, 6.175.568,00 тона са 36,20 % влаге, 10,40 % пепела и 6,30 % силицијума; Мрчајевци – Бечањ, 27.081.090,00 тона; Мојсиње, 13.919.088,00 тона; Бечањ – Доња Бресница – 15.000.000 тона са 42,10 % влаге, 10,40 % пепела и 1,60 % сумпора.

Резерве угља су процењене од стране Рударског института из Београда (1983.) и према њиховим налазима откривено је угљеносно поље са десне стране Западне Мораве од Вапе до Слатине. Резерве су такве да се могу експлоатисати, јер дебљина угљеносног слоја износи око 3,5 м. Ако би се годишње вршила експлоатација угља у износу од 300.000,00 тона угља (за цео басен где долазе и рудници са територије општине Краљево) експлоатација би могла да траје наредних 45 година.

Руда Дијабаза евидентирана је на Јелици. У њеној грађи учествују дијабази заједно са спилитима као члановима дијабаз-рожњачке формације. Локалитети дијабаза су: Грујине ливаде, Падина клика и Премићска река. Ове стене су погодне за индустрију грађевинског материјала, а нарочито за добијање стаклене вуне. Испитивања су показала да је квалитетан за потребе путне привреде. Дијабаза има у пределу Каблара и месту Главаја у Јанчићима. Испитивање је показало да се налазе велике резерве дијабаза на овом локалитету – око 2.896.000,00 м³, доброг квалитета.

Лежишта опекарске глине налазе се у долинама река, па је и производња цигле и црепа организована од цигларске иловаче у Љубићу.

Лежишта шљунка и песка налазе се дуж речних токова, али су највеће резерве дуж тока Западне Мораве.

На подручју града подземне воде из алувиена користе се за снабдевање локалног становништва, а речни бунари у Парменцу користе се за потребе снабдевања водом Чачка са капацитетом од 1 – 60 л/с. Поред ових значајних резерви подземних вода на подручју града, евидентирани су и термоминерални извори у Овчар бањи, Горњој Трепчи и Слатини.

Геоморфологија

Југозападни део града Чачка геоморфолошки припада унутрашњим Динаридима, а североисточни Вардарској зони. Овај простор се одликује ретко сложеном и разноврсном геолошком грађом. Од минералних сировина позната су налазишта руде хромита везане за серпентит планине Јелице, руда магнезита на северном подручју општине, у чачанско-краљевачком басену налазе се и насlage лигнита, на две локације на Јелици и кабларском делу позната су налазишта дијабаза. У експлоатацији је дуго година цигларска глина у долинама река (Љубић, Горичани) и велике количине шљунка и песка у приобаљу река, посебно Западне Мораве.

Земљиште

На овим просторима заступљени су изразито разноврсни типови земљишта: у равничарском делу иловни и песковити алувијуми са преласком у разне типове смоница на првим терасама котлине, преко параподзола, гајњача и сирозема до класичних скелетних неформираних земљишта на брдско-планинском подручју. Овом разноврсношћу је условљена и јако развијена биолошка разноврсност. Осим тога присутна је и вероватно најразноврснија пољопривредна производња на територији Србије. Површина чачанске општине је 636км², од чега на урбано подручје отпада 50км² (7,86%), на шумско 145км², а на пољопривредно 441км².

Биљни свет

Преко 60% површине (441 км²) се користи за разне пољопривредне активности тако да је и флора и фауна условљена гајеним културама и животињама, 145км² је слободна површина и то су углавном континенталне листопадне шуме са пропланцима са добром травнатом покривеношћу. Од шумског дрвећа преовлађују: храст, граб, буква, јасен, јасика, клен, липа, топола итд. Четинари су унети на обронке Овчара, Каблара и Јељена вештачким пошумљавањем. Има и нешто барских вегетација у приобаљу Западне Мораве и у новије време у забареним деловима језера у Овчарско-кабларској клисури. Интересантан је и део субмедитеранских–балканских реликтних шума на Овчару и Каблару.

Значајно је напоменути још да је територија града у значајној мери запоседнута унетим инвазивним врстама (пре свега багрем, кисело дрво и амброзија) које представљају значајан проблем у очувању биодиверзитета.

Животињски свет

Осим изразите фрагментације животних станишта изазване пољопривредним активностима, шуме и други екосистеми су додатно фрагментирани густом саобраћајном инфраструктуром у другим видовима експлоатације и утицаја. Од високе дивљачи заступљена је срна и дивља свиња, најмасовнији ниски сисари су: зец, лисица, куна, ласица, твор, јазавац итд. Изразито је развијена херпето-фауна поготову у кршевитом делу Овчарско-кабларске клисуре. Ова клисура се такође сматра и орнитолошким парком.